

El llenguatge Adverbis en ment (I)

Una norma de gramàtica catalana molt divulgada és la que afecta la forma dels adverbis de manera acabats en ment: quan en coincideixen dos o més, contràriament al castellà, que suprimeix la terminació de tots menys del darrer —«Actuaron rápida y serenamente»—, es pot suprimir la terminació de tots llevat del primer: —Van actuar ràpidament i serena—, encara que es recomana de no fer, en general, aquesta supressió. Però, de fet, aquesta norma es recorda més a través d'algun exemple, com el que hem adduït —amb dos adverbis—, que no pas a través de la seva formulació teòrica. I no és gens estrany que si en algun cas en què hom ha optat per la supressió hi ha més de dos adverbis, no sàpiga exactament si cal fer-la només en el darrer o, tal com hem dit, en tots llevat del primer: Hi treballen constantment, eficaç i segura. A més, no sempre és la copulativa i el que uneix dos adverbis de manera; poden ésser altres termes, com els de comparació tan ...com: Es va comportar tan dignament com discreta(ment).

Els adverbis de manera en ment són, de fet, mots amb un doble accent tònic: el que conserven de la forma adjectiva (del femení) sobre la qual s'han creat i el que recau en la terminació. Per això els obtinguts a partir d'un adjectiu amb accent gràfic el mantenen en llur escriptura. Escrivim, així, clarament i feliçment però ràpidament i públicament. I a les regions en què una e i una o febles es pronuncien com una vocal neutra i com una u respectivament, adverbis com certament o bonament són pronunciat amb una e (no una vocal neutra) i una o (no una u a la primera síl·laba). Alguns d'aquests adverbis coincideixen gràficament amb noms derivats de verbs per mitjà del sufix ment: baixament (d'una manera baixa) i baixamanet (acció de baixar), fixament (d'una manera fixa) i fixament (acció de fixar), amargament... salvament... Alguns altres, com alegrement i alegrement, lliurement i lliurament, presenten una petita diferència gràfica. Però la diferència de pronunciació és clarament perceptible: El salvament (so neutre a la primera síl·laba) dels naufragats i Hi arriben salvament (so de a). Notem que en el cas de la parella alegrement i alegrement la diferència de pronunciació (a la segona síl·laba: e i vocal neutra) no coincideix amb la diferència gràfica (a la tercera síl·laba: e i a, pronunciades amb un mateix so de vocal neutra).

Albert Jané